

ÇALIŞMA YAPRAĞI I

Ders: Kimya

Konu: Metal-Ametal bileşiklerin yazılıp adlandırılması

Sınıf: 9. sınıf

Bir elementin bileşik oluştururken alıp verdiği elektronlarına değerlik denir. Elektron alan element eksi(-) değerlik, elektron veren element artı(+) değerlik kazanır. (+) ya da (-) yükle yüklü atom ya da atom gruplarına iyon denir. (+) yüklü iyonlara **katyon**; (-) yüklü iyonlara **anyon** denir.

Metal Ametal bileşiklerin yazılıp okunması

Bu tür bileşikler adlandırılırken önce metalin adı, sonra ametalin adı okunur.

1. Bileşiği oluşturan katyon **METAL** anyon **AMETAL** olursa;

Metalin adı olduğu gibi okunur. Ametalin adı da aşağıdaki tabloda belirtildiği gibi okunur.

Katyon	Okunuşu	Anyon	Okunuşu
Li ⁺¹	Lityum	O ⁻²	Oksit
Na ⁺¹	Sodyum	S ⁻²	Sülfür
K ⁺¹	Potasyum	N ⁻³	Nitrür
Mg ⁺²	Magnezyum	P ⁻³	Fosfür
Ca ⁺²	Kalsiyum	C ⁻⁴	Karbür
Ba ⁺²	Baryum	F ⁻¹	Florür
Cr ⁺³	Krom	Cl ⁻¹	Klorür
Ni ⁺²	Nikel	Br ⁻¹	Bromür
Al ⁺³	Alüminyum	I ⁻¹	İyodür
Zn ⁺²	Çinko		
Ag ⁺¹	Gümüş		

2. Bileşigi oluşturan katyon değişken değerlikli olursa;

Metalin adının yanına, o metalin bileşikteki yükünün sayısal değeri parantez içinde Romen rakamıyla belirtilir.

Metal	Okunuşu
Fe ⁺²	Demir(II)
Fe ⁺³	Demir(III)
Cu ⁺¹	Bakır(I)
Cu ⁺²	Bakır(II)
Sn ⁺²	Kalay(II)
Sn ⁺⁴	Kalay(IV)
Pb ⁺²	Kurşun(II)
Pb ⁺⁴	Kurşun(IV)

3. Bileşigi oluşturan katyon metal, anyon KÖK olursa;

Önce metalin adı sonra da kökün adı okunur.

Kök	Okunuşu
(OH) ⁻¹	Hidroksit
(NO ₃) ⁻¹	Nitrat
(NO ₂) ⁻¹	Nitrit
(SO ₄) ⁻²	Sülfat
(SO ₃) ⁻²	Sülfit
(CO ₃) ⁻²	Karbonat
(C ₂ O ₄) ⁻²	Okzalit
(MnO ₄) ⁻¹	Permanganat
(PO ₄) ⁻³	Fosfat
(CN) ⁻¹	Siyanür
(Cr ₂ O ₇) ⁻²	Dikromat

Aşağıdaki tabloda oluşabilecek bileşikleri ve okunuşlarını yazınız.

Katyonlar	Na ⁺¹	K ⁺¹	Be ⁺²	Ca ⁺²	Fe ⁺³	Al ⁺³
Anyonlar						
Cl ⁻¹						
OH ⁻¹						
NO ₃ ⁻¹						
CO ₃ ⁻²						
S ⁻²						
SO ₄ ⁻²						